

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:	3.Kf.700.334/2023/14.
A felperes:	Felperes (felperes címe.)
Az alperes:	Nemzeti Adó- és Vámhivatal (1054 Budapest, Széchenyi utca 2.)
Az alperes képviselője:	személy1 főosztály-vezető helyettes, személy2 jogi hatósági referens, személy3 alperesi kormánytisztviselő (korábban kamarai jogtanácsos)
A per tárgya:	közzszolgálati tárgyú közigazgatási jogvita elbírálása
A fellebbezést benyújtó fél:	felperes, 9. sorszám alatt
A fellebbezéssel támadott határozat:	Fővárosi Törvényszék 6.K.700.694/2023/8.

Í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 72.000 (hetvenkétezer) forint másodfokú perköltséget.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2009 óta kormánytisztviselőként állt szolgálati jogviszonyban az alperesnél, végrehajtó munkakörben. A 2018-as évi teljesítményértékelését a szám1 szabályzat alapján személy4 felettes jóváhagyásával személy5 értékelő vezető készítette el.

[2] A teljesítményértékelés I/1. pontja szerint a felperes változó szorgalommal és színvonalon látta el feladatait (4-es pontszám). A II/1. pont megállapította, hogy a felperes általában jó ítélőképességgel rendelkezik, azonban az összetett ügyek súlyozása, megoldása számára kisebb nehézségeket okozott (4-es pontszám). A II/2. pont értékelése szerint a felperes a munkával járó stresszt több esetben nem megfelelően kezelte, nagyobb leterheltség esetén alkalmanként segítséget kért a helyes prioritások, fontossági sorrend kialakítása érdekében (3-as pontszám). A II/3. pont értelmében a felperes törekedett a feladatok mielőbbi teljesítésére, azonban ez több esetben a szakmai színvonal romlásával járt, felelősségvállalása ezért változó (3-as pontszám). A II/4. pont megállapította, hogy a felperes nehezen alkalmazkodott más emberekhez és a felmerült konfliktushelyzetekhez, kollégáival, vezetőivel való együttműködése több esetben feszültséggel terhes volt (3-as pontszám). A felperes a maximálisan elérhető 35 pontból mindezek alapján 25 pontot ért el, így százalékos arányban 71%-os, azaz „jó” teljesítménnyel zárta a 2018-as évet.

[3] Az összefoglaló szöveges értékelése szerint a felperes a lefolytatott eljárásai során az adózók vagyoni helyzetét megfelelően feltárta, minden esetben figyelembe vette a hatályos jogszabályokat, illetve eljárási rendeket, munkatársaival és vezetőivel való kapcsolattartása azonban az év folyamán számos esetben kifogásolható volt. Az értékelés alapján a vezetők azt a javaslatot tették a felperesnek, hogy javítsa a problémamegoldó, stressztűrő képességét; a vezetőivel, kollégáival való kapcsolattartásban törekedjen az együttműködésre, konfliktusmentességre és a tiszteletteljes kommunikációra mind írásban, mind pedig szóban; továbbá tartsa be a szolgálati utat.

[4] A teljesítményértékelést az alperes 2019. január 24-én közölte a felperessel, amellyel szembeni kifogásait a felperes magán a teljesítményértékelésen rögzítette.

[5] A felperes keresetében a 2018. évi teljesítményértékelése megsemmisítését kérte, elsődlegesen arra hivatkozással, hogy az I/1., II/1.-II/4. pontjában a szöveges megállapítások nem felelnek meg a valóságnak. Másodlagos hivatkozása szerint az alperes joggal való visszaélést valósított meg, mivel azért igyekezett évről-évre lerontani a teljesítményértékelését, hogy végül alkalmatlanság címén meg tudja szüntetni a jogviszonyát. Az alperes azért alkalmazott retorziót, mert korábban a felperes kritikát fogalmazott meg az osztályvezetőjével és a főosztályvezetőjével szemben. Harmadlagosan a teljesítményértékelés jogellenességét az egyenlő bánásmód követelményébe ütköző alperesi diszkrimináció miatt kérte megállapítani és emiatt 3 havi munkabérének megfelelő, összesen 1.333.500 forint sérelemdíjban való marasztalását kérte alperesnek. Ekörben arra hivatkozott, hogy az alperes az erkölcsi véleménynyilvánítása miatt hátrányosan megkülönböztette a teljesítménykövetelmények értékelésekor, így az alperes megsértette az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 8. § j) pontját és ezzel a polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:43. § c) pontja valósult meg.

[6] Az alperes védiratában a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy a teljesítményértékelés a hivatkozott szabályzat alapján történt, a felperes által kifogásolt pontok megállapításai a valóságnak megfeleltek, a felperes nem valószínűsítette a hátrányos megkülönböztetés megállapításához szükséges tényeket, és magatartása nem valósított meg joggal való visszaélést.

[7] Az elsőfokú bíróság a 10.K.702.320/2020/27-I. számú tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt végzésében a sérelemdíjra irányuló keresetét elkülönítette és 2021. szeptember 9-én hozott 6.K.703.900/2021/4. számú ítéletével elutasította. A felperes

fellebbezése folytán eljáró Kúria 2022. január 12-én a Kf.VII.45.117/2021/8. számú végzésével az ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A Kúria a végzésének [30] bekezdésében előírta, hogy az új eljárásban az elsőfokú bíróságnak a teljesítményértékeléssel kapcsolatos peres eljárás jogerős befejezését követően a teljes iratanyagnak a csatolásával, a folyamatban lévő per anyagává tételével és figyelembevételével kell a határozatát meghoznia.

[8] A törvényszék a teljesítményértékelés megsemmisítésére irányuló keresetet a 6.K.702.320/2020/46. számú végzésével kijavított 2021. szeptember 16-án kelt 6.K.702.320/2020/42. számú ítéletével elutasította. A felperes fellebbezése folytán eljáró Kúria 2023. január 23-án a Kf.III.45.162/2022/7. számú végzésével az ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A Kúria a végzésnek [44] bekezdésben rögzítette, hogy az új eljárásban az elsőfokú bíróságnak a bizonyítékok értékelését konkrétan el kell végeznie, számot kell adnia arról, hogy miért tartja valósnak vagy valótlanak a teljesítményértékelés I/1., II/1., II/2., II/3., II/4. pontja szerinti megállapításokat. Az elsőfokú bíróságnak konkrét tényállás felállításával fel kell sorolni azokat az eseteket, munkaidőmegtartásra vonatkozó kifogásokat, végrehajtási ügyeket, helyszíni végrehajtási eseményeket, munkatársakkal, felettesekkel szemben tanúsított magatartásokat, amelyek alapján az alperes a teljesítményértékelés vitatott megállapításait tette. A megállapított tényállással összefüggésben számot kell adnia arról, hogy melyik bizonyítékot miért talált perdőntőnek, és az ezzel ellentétes bizonyítékokat miért nem fogadta el; ki kell térni arra is, hogy mely tanúk vallomását miért találta elfogadhatónak, más ezzel ellentétes vallomásokat miért mellőzött.

[9] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban a korábban elkülönített két ügyet egyesítette.

A felperes keresete és az alperes védekezése

[10] A felperes a megismételt eljárásban a keresetében foglalt tényelődást és jogi érvelést változatlan tartalommal fenntartotta, a sérelemdíj iránti igényét 500.000 forintra leszállította. A felperes elsődlegesen kérte a teljesítményértékelés megsemmisítését tételes jogba ütközése miatt, mert a szöveges megállapítások nem felelnek meg a valóságnak. Másodlagosan az alperes joggal való visszaélésszerű magatartására hivatkozott, mivel mesterségesen igyekezett évről-évre lerontani teljesítményét azért, hogy az ne érje el a 60%-ot és végül alkalmatlanság címén megszüntesse jogviszonyát. Az alkalmazott retorzió okaként arra hivatkozott, hogy kritikát fogalmazott meg az osztályvezetőjével és a főosztályvezetőjével szemben. Harmadlagosan arra hivatkozott, hogy az alperes intézkedései az Ebktv. § 8. § j) pontba ütközően nem feleltek meg az egyenlő bánásmód követelményének, mivel a munkáltató erkölcsi véleménynyilvánítása miatt „leminősítette”, emiatt a Ptk. 2:43. § c) pont alapján 500.000 forint sérelemdíj megfizetését kérte. Összehasonlítható helyzetben lévő csoportként a vele egy munkakörben dolgozó végrehajtó munkatársait jelölte meg. Előadta, hogy a megjelölt csoportban kiemelkedő és hibátlan munkavégzése ellenére a többiekhez képest leminősítették, mert az alperes működésében tapasztalt erkölcstelenségeket megfogalmazta és írásban szóvá tette. Azzal érvelt, hogy a más véleménye abban áll, hogy folyamatosan kritikával élt a vezetői felé a munkahelyi környezetben megvalósuló eseményeket illetően, a vezetőkkel szemben hozott fel a valósnak vélt vádak (hamis tanúzás, hamis bizonyítékgyártás), kritizálta a kollegáit (pszichés, fizikailag, értelmileg

alkalmatlan kollegák). A véleménye nyilvánosságra hozatala miatt - álláspontja szerint - az Ebktv. szerinti védelemre szorul.

[11] Vitatta a teljesítményértékelés I/1. pontba foglalt arra vonatkozó megállapítását, hogy változó színvonalon és szorgalommal látta el a feladatait. Azzal érvelt, hogy folyamatosan szorgalmasan és magas színvonalon dolgozott; felettesei a szorgalmát és a munkája színvonalát nem kifogásolták. A II. pont valamennyi alpontját valótlannak tartotta. A II/1. pontban sérelmesnek találta, hogy az összetett ügyek súlyozása, megoldása nehézséget okozott volna számára, vezetői segítséget nem kért. A II/2. pontban foglaltakkal ellentétben nem szorult segítségre a rá kiosztott feladatok végrehajtása kapcsán sem és stresszkezelési problémái sem voltak. A II/3. pontban vitatta, hogy elkapkodta volna a munkáját, ami a munka minőségének a rovására ment, valamint az általa elkövetett hibákért ne vállalta volna a felelősséget. Kifogásolta továbbá a II/4. pont szerint azt, hogy nehezen alkalmazkodott más emberekhez, valamint a felmerült konfliktushelyzetekhez, kollegáival, vezetőivel való együttműködése több esetben feszültséggel terhes lett volna. E körben hivatkozott a soron kívüli pszichológiai vizsgálata eredményére, amely egyértelműen cáfolta ezt a megállapítást. A vezetőivel fennálló feszültség okaként a korábbi, 58.M.2620/2016. számon folyamatban volt munkaügyi perben az osztályvezető és főosztályvezető (személy5, személy4) valótlán állításait és valótlán tartalmú lejárato dokumentumokat, és ezek felperes általi szóvá tételét jelölte meg.

[12] A peres eljárás felfüggesztését kérte egyrészt a hivatali hatalommal való visszaélés miatti feljelentése alapján az elkövető személyének a tisztázása idejére, továbbá a 2016., 2017. évi teljesítményértékelés megsemmisítése iránt indított perek jogerős befejezéséig, mivel állítása szerint ezen eljárások kimenetelei a 2016 óta folyamatosan zajló diszkrimináció megítélését befolyásolják.

[13] Az alperes a megismételt eljárásban a védiratát változatlan tartalommal fenntartotta, amelyben a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Előadta, hogy a teljesítményértékelés a NAV szám1 szabályzata előírásainak megfelelt, annak valótlanságát állító felperesi kifogásokat pontonként igyekezett cáfolni, azok valóságát okiratokkal, tanúvallomással bizonyítani az alábbiak szerint.

[14] Arra hivatkozott, hogy az I/1. pont tekintetében *változó szorgalom* azért került kimutatásra, mert a felperes kérés és engedély nélkül reggel 7 óra körül érkezett a munkahelyre, a feladatok kiosztása csak 8 órakor történt meg, ugyanakkor 13 és 16 óra között visszatért a hivatalba, a délutáni időszakban tehát a munkaidejét nem a végrehajtási területen töltötte; több alkalommal hagyott eljárásokat félbe, siettetten az eljárások befejezését és ezzel nem tett meg mindent annak érdekében, hogy a helyszínen teljeskörűen feltárja a végrehajtás alá vonható vagyont. Ennek alátámasztására csatolta a 2018. szeptember 17-28. közötti adatokat. A *változó színvonalú* feladatellátás bizonyítására a szakmai ismeretekkel kapcsolatos indokolásban foglalt tényekre hivatkozott.

[15] A II/1. pontban kifogásolt *szakmai hibákat tekintve* négy konkrét esetre hivatkozott. Az a) esetben a NAV megyenév1 Megyei Adó- és Vámigazgatóság által bejegyzett végrehajtási joggal terhelt ingatlan becsértékét kellett meghatározni. Az ügyben a felperes tévesen azt rögzítette, hogy nem lehet bejegyezni az ingatlanra a végrehajtási jogot, ezért nem végezte el a feladatot, emiatt 2018. november 9. napján meg kellett ismételni az eljárást. A b) esetben a felperesnek egy munkabérből letiltás iránti ügyben kellett volna megjeleníteni a munkáltatónál, mivel a munkáltató nem tett eleget a levonási kötelezettségnek. A megadott címen a munkáltatót kellett volna keresni, azonban a felperes szakmai tévedése miatt nem a munkáltatót, hanem az adóst kereste, és ezért ezt az eljárást is meg kellett ismételni. A c) esetben 54 gépjárművet érintett egy helyszíni végrehajtási eljárás, amely során a felperes nem hajtotta végre a részére előírt feladatot, hanem hosszas levelezésbe kezdett a

feletteseivel és az ügygazda felettesével, mely során azt követelte, hogy a járműveket a helyszíni végrehajtás helyett a nyilvántartásból foglalják le. A vezetői szerint a felperes igénye nem volt megalapozott, azonban nem ismerte el a hibáját és emiatt igazgatói felhívásban a szakrendszerek megfelelő használatára hívták fel. A d) esetben a felperesnek és társának 2018. március 12-én egy ingószállítást, két SOS eljárást, valamint egy adós két éttermében kellett volna készpénzlefoglalást foganatosítani, továbbá egy ingatlan megtekintést és három jelzés nélküli eljárást is le kellett volna folytatni. A felperes által megválasztott helytelen eljárási sorrend miatt a készpénzfoglalás aznap megghiúsult.

[16] A II/2. pontban értékelt tényezők vonatkozásában a c) esetre hivatkozott, amikor a felperesnek egy nehezebb feladatot kellett végrehajtania, ami nagyobb koncentrációt és pontosságot igényelt volna és ebben az ügyben a saját feladata ellátása helyett felelősöket keresett, illetve olyan intézkedéseket szorgalmazott, amelyek vezetői kompetenciába tartoztak.

[17] A II/3. pontban értékeltekkel összefüggésben arra hivatkozott, hogy a felperes több eljárást elhagyott, példaként említette a d) pontban foglaltakat, továbbá hivatkozott arra, hogy a felperes siette a feladatellátást, ezért az „összecsapott eljárások” miatt meg kellett ismételni egyes eljárásokat, például a b) esetben.

[18] A II/4. pont kapcsán hivatkozott arra, hogy több visszajelzés érkezett a munkáltatóhoz arról, hogy a felperes agresszív, fenyegető stílusban tárgyalt az ügyfelekkel, végrehajtókkal, lekezelő modort, fölényes viselkedést tanúsított és ellentmondást nem tűrő hangnemet használt. A felperes kollégái is több alkalommal jelezték, hogy nem kívánnak vele együtt dolgozni. A felperes több munkatársa hallatára minősíthetetlen hangnemben számonkérte a vezetőjét az adható juttatás (jutalom) összege miatt.

[19] Az egyenlő bánásmód megsértése körében vitatta, hogy a felperest véleménye valamely sérülékeny vagy előítéllettel sújtott társadalmi csoporthoz kapcsolja. Azzal érvelt, hogy a felperes nem valószínűsítette védett tulajdonságát, csupán a saját magatartását jelölte meg, amely nem tartozik az Ebktv. hatálya alá. Hivatkozott a Kúria Mfv.X.10.367/2019. számú határozatára, és az Egyenlő Bánásmód Hatóság Tanácsadó Testület 288/2/2010. (IV.9.) TT számú állásfoglalására. Álláspontja szerint a felperes olyan hiányos tényelőadást tett, amiből nem állapítható meg objektíven az „erkölcsi vélemény”, mint védett tulajdonság mibenléte és az sem, hogy az a személyiség részét képező tulajdonságnak minősíthető-e, mindezek folytán annak csoportképzésre való alkalmasságát vitatta.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[20] Az elsőfokú bíróság a keresetet kisebb részben találta megalapozottnak, ezért a felperes 2018. évi teljesítményértékelés I.1. pontjának „változó szorgalommal” kitételét megsemmisítette, egyebekben a keresetet elutasította és a felperest 105.000 forint együttes perköltség alperes javára való megfizetésére kötelezte, valamint az eljárási illeték állam általi viseléséről rendelkezett.

[21] Az ítéletét a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 85. § (1) - (2), (5) bekezdésére, a NAV törvény 32/Y.§ (1), (4), (10) bekezdésekre, az Ebktv. 8.§ j) pontra, valamint az Alkotmánybíróság a 42/2012. (XII.20.) AB számú határozatában, 3206/2014. (VII.21.) AB határozatában, az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület 288/2/2010. (IV.9.) TT számú állásfoglalásában, a Veszprémi Törvényszék 3.Mf.20.795/2013. számú döntésében, Kúria Mfv.III.10.667/2017/8., Mfv.II.10.713/2015/4.,

Mfv.10.367/2019. számú határozataiban foglaltakra alapította. A megismételt eljárásra adott kúriai iránymutatásra is figyelemmel a keresetet az 5/2017. (XI.28.) KMK véleményben, valamint a 4/2017. (XI.28.) KMK véleményben foglalt sorrendiség alapján bírálta el. Az eljárás felfüggesztése iránti kérelem elutasítása indokait is ítéletében rögzítette.

[22] A teljesítményértékelés I/1. pontjában foglaltak kapcsán az alperes *a változó szorgalommal* összefüggésben csatolt 2018. szeptember 17. és szeptember 28. napja közötti ki-be lépő rendszer adatok kimutatása, és személy8 végrehajtó tanúvallomása alapján nem találta bizonyítotttnak, hogy a felperes milyen eljárásokat hagyott el, milyen gyakorisággal és milyen okból. Indoklása szerint az alperes nem tudta sikerrel bizonyítani, hogy a felperes változó szorgalommal látta el a feladatát.

[23] A szakmai munka *változó színvonalon* történő ellátása körében a bizonyítási eljárás alapján elfogadta, hogy a II/1. pontban foglalt megállapítások valósak, a felperes szakmai hibát vétett.

[24] A teljesítményértékelés II/1. pont szerinti „... az összetett ügyek súlyozása, megoldása okozott számára kisebb nehézségeket” megállapítást az alperes által bizonyított, 4 konkrét eljárás (eset) alapján valósnak találta.

[25] Az a) esettel összefüggésben figyelembe vette a becsatolt 2018. november 6-i „helyszíni eljárások nyilvántartási adatlap” nyomtatványt, melyből megállapította, hogy aznap személy6 és felperes jártak el és azt rögzítették, hogy nem jegyezhető be végrehajtási jog az adó- és értékbizonyítvány, valamint az ügyvel kapcsolatos megkeresés ellenére. Mindez téves eljárásukat bizonyította, mert nem a végrehajtási jog bejegyzése, hanem becsérték meghatározása volt a feladat. A felperes által vétett szakmai hiba miatt 2018. november 9-én az eljárást meg kellett ismételni.

[26] A b) esetben is a csatolt „helyszíni eljárások nyilvántartási adatlapja” igazolta, hogy 2018. november 6-án a felperes és személy6 kijárási céllal a munkáltató ellenőrzése helyett az adós feltételezett tartózkodási helyén jelent meg, aki nem volt fellelhető. Az eljárást a végrehajtó párosnak meg kellett ismételni az adós munkáltatójának a székhelyén.

[27] A c) ügyben az alperes által csatolt iratok, e-mail levelezések és tanúvallomások alapján megállapította, hogy a felperes helyes álláspontja szerint a gépjárműveknek a tulajdonjogáról tájékozódni kell, mielőtt a helyszínre érkeznének; ugyanakkor ebben az esetben a felperes a főosztályvezető-helyettesi utasítást kérdőjelezte meg. A 2018. április 12-én személy4 főosztályvezető által készített feljegyzés alapján megállapította, hogy a hivatkozott ügyben a teljes tartozás végrehajtás alá vonására a fizetéskönnyítés iránti kérelem miatt nem került sor; személy7 helyes utasítást adott a felperesnek, mert tisztában volt azzal, hogy az adózó (adós) nem rendelkezik gépjárművekkel, azonban a helyszínen fel lehet térképezni a vagyont, amit személy9 tanúvallomása is igazolt. Mindezt a felperesnek felróható szakmai hibája bizonyítására elfogadta, mert az ügyben valamennyi feljegyzést, iratot a felperes készített, és ő fordult kifogással a feletteseihez.

[28] A d) eset bizonyítására a „helyszíni eljárások nyilvántartási adatlap”-ot elfogadta, amely igazolta, hogy 2018. március 12-én a felperes és személy6 két készpénzfoglalási eljárást mulasztott el. Mindebből arra következtetett, hogy a felperes máshogyan súlyozta, máshogyan priorálta az ügyeket, mint ahogyan azt a munkáltató elvárta volna tőle.

[29] Az előbbi négy eset alapján megállapította, hogy valós szakmai hiba történt, ami az 54 gépjármű foglalása [c) eset] ügyében egyértelműen és kizárólagosan a felperes döntésén alapult. Amikor a felperes személy6 végrehajtó társával járt el, akkor az eljárási cselekményeket a felperes vezényelte, irányította, ebből következően a szakmai mulasztások nagyobb részt a felperes terhére róhatóak.

[30] A teljesítményértékelés II/2. pontja alapján valósnak találta, hogy a felperes stresszhelyzetben nem mindig tudott az elvárásoknak megfelelően teljesíteni, amit a c) eset is igazolt, mert szakmailag hibás álláspontot képviselt, amit megpróbált keresztül vinni a vezetőkkel szemben is, megkérdőjelezve a döntéseiket. Az alperes ezt a munkahelyi stressznek tudta be és annak, hogy ez egy nagyobb horderejű ügy volt. Az elsőfokú bíróság szerint az alperes kompetenciájába tartozott, annak megítélése, hogy ennek a szakmai hibának a stressz volt az oka. Ezt a szubjektív véleményt az elsőfokú bíróság nem vizsgálhatta.

[31] Az elsőfokú bíróság megalapozottnak tartotta a teljesítményértékelés II/3. pontban foglalt megállapítását: a felperes több eljárást is elhagyott, erre példaként említette a II/1. d) esetből a készpénzfoglalások elmaradását, míg a b) esetből azt vette figyelembe, hogy az adóst kereste a munkáltató helyett. Ennek kapcsán azt is megállapította, hogy többször csak általános jegyzőkönyvet vett fel, illetve általános és nemleges jegyzőkönyveket vett fel nyolc nyilvántartási lap szerint. A változó felelősségvállalás körében elfogadta, hogy a felperes ritkán ismerte el, ha hibázott; felelősségelhárítás, mások hibáztatása jellemzi, mint ahogyan azt a gépjármű-foglalásos eset [c) eset] is igazolta.

[32] A bizonyítékok alapján elfogadta, hogy a felületesség, a figyelmetlenség, a sietség okozott hibát a b) esetben, amikor a munkáltató helyett az adóst kereste a felperes. Figyelembe vette, hogy az értékelő álláspontja szerint egy olyan tapasztalattal rendelkező végrehajtó, mint a felperes nem szakmai ismereteinek hiánya, hanem felületesség, sietség, figyelmetlenség miatt vétette a hibát. Ennél a pontnál a törvényszék azt is kiemelte, hogy a felperes is hangsúlyozta kiemelkedő szaktudását és tapasztalatát, emiatt nem következhetett be ez a hiba a szaktudás hiánya miatt. Az értékelő változó felelősségvállalásként jellemezte azt a felperesi magatartást, hogy hibáit nem ismeri el, és folyamatosan keresi a felelősöket, ezzel kapcsolatban hivatkozott az alperes a gépjármű-foglalásos ügyben [c) esetben] született feljegyzésekre. Az elsőfokú bíróság a feljegyzések alapján megállapította, hogy a felperes egyértelműen megjelölte, hogy kiket, illetve milyen döntéseket tart szakmaiatlannak, kiket kellene felelősségre vonni, de saját hibáját nem ismerte el, sőt kifejezetten felhívta az igazgató figyelmét arra, hogy a munkáját kiemelkedő színvonalon, hiba nélkül végezi.

[33] A teljesítményértékelés II/4. pontja kapcsán nem találta igazoltnak, hogy a felperes kollegáival nem volt rossz viszonyban. A törvényszék azt nem értékelte a felperes terhére, hogy nem ment be a soron kívüli pszichológiai alkalmassági vizsgálatot elrendelő okiratért, egyebekben azonban valós hivatkozások alapján megalapozottnak találta a teljesítményértékelés II/4. pontjában foglaltakat. Figyelembe vette az adózók és a végrehajtók részéről a felperesre érkezett visszajelzéseket, miszerint agresszív, olykor fenyegető stílusban tárgyal az ügyfelekkel. A munkatársai a felperes ellentmondást nem tűrő hangnemére, lekezelő modorára és fölényes viselkedésére panaszkodtak, amely miatt többen kérték, hogy ne osszák be mellé és valósnak találta, hogy a felperes minősíthetetlen hangnemben kérte számon az osztályvezetőjét.

[34] A törvényszék megállapította, hogy azok a végrehajtók láttak rá a felperes személyiségére, akik vele együtt kijártak, vele szorosan együttműködve közösen dolgoztak napi rendszerességgel. A hét végrehajtó munkatárs közül egy a felperes házastársa volt, ezért azt vette figyelembe, hogy az összesen hat végrehajtóból panaszkodott a felperesre három. A felperes elismerte, hogy három kollegájával (személy8, személy10 és személy11) kölcsönösen rossz viszonyban voltak. Mindhárom személyt tanúként is meghallgatta az elsőfokú bíróság, akik egybehangzóan állították, hogy nem szakmailag, hanem emberileg volt kifogásolható a felperes viselkedése a lekezelő, fölényeskedő, kioktató és agresszív stílusa miatt. személy9 tanú megerősítette, hogy személy8val, személy10rel és személy11val folyamatosan gondjai voltak, akiket a felperes folyamatosan szidott. személy6 tanúvallomása alapján rögzítette, hogy a felperes vehemens személyiség; személy12 pszichológus

tanúvallomása igazolta, hogy a felperes kollégákkal szemben nyíltan megfogalmazott kritikáit a címzettek értékelhették lekezelő magatartásnak. Összességében az elsőfokú bíróság szerint a felperes munkahelyi alkalmassága nem mond ellent annak, hogy személyiségét a munkahelyi környezete nehezen alkalmazkodó és olyan személynek értékelte, akinek többször adódik konfliktusa és nehezebben tud együttműködni. Indoklásában rögzítette, hogy az alperes nem tudta sikerrel bizonyítani a teljesítményértékelés I/1. pontjának azt a részét, mely szerint a felperes a vállalkozások, egyéni vállalkozók, magánszemélyek ellen folytatott végrehajtási eljárásokat változó szorgalommal látta el, a teljesítményértékelés többi megállapítását azonban bizonyítottsága miatt megalapozottnak és valósnak találta.

[35] Az elsőfokú bíróság a kereset vizsgálatának a megismételt eljárásra adott iránymutatásban foglalt sorrendiségét követve a felperest az egyenlő bánásmód megsértésére vonatkozó a bizonyítási teherről kiiktatta, aki fenntartotta, hogy az általa megfogalmazott erkölcsi vélemény miatt érte őt hátrányos megkülönböztetés.

[36] Az elsőfokú ítélet indoklásában rögzítette az Alkotmánybíróság védett tulajdonság körében kialakult gyakorlatát (42/2012. (XII.20.) AB számú határozat, 3206/2014. (VII.21.) AB határozat). Kiemelte, hogy a felperes más véleményének a személyisége lényegi vonásához kell tartoznia, amely őt egy sérülékeny társadalmi csoporthoz kapcsolja. Az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület 288/2/2010. (IV.9.) TT számú állásfoglalásában foglaltak alapján hangsúlyozta, hogy a diszkriminációval szembeni jogvédelem lényegét az egyéb helyzet esetében is az adja, hogy a védett tulajdonsággal rendelkező, elsődlegesen nem saját magatartása, hanem egy adott csoporthoz való tartozása miatt szenved hátrányt. A bírói gyakorlatot ismertetve rámutatott arra, hogy nem tekinthető egyéb helyzetnek az, ha a munkavállaló személyiségén kívüli helyzetre hivatkozik (egyéni magatartás, munkaszervezeten belüli személyes ellentét, munkáltatón kívüli közösséghez, szervezethez tartozás). Ennek megfelelően nem minősül ilyen védett helyzetnek a munkavállalónak a felettséggel szembeni viszonyának a megromlása, a munkáltatóval való pereskedése, a korábbi vezetéssel való együttműködése. Ezzel összefüggésben hivatkozott egy törvényszéki döntésére, amelyben a bíróság nem tartotta megalapozott érvelésnek a korábbi vezetői beosztás védett tulajdonságként való figyelembe vehetőségét, és kimondta, hogy megtorlás nem azonos a diszkrimináció tilalmával.

[37] A hivatkozott alkotmánybírósági, egyenlő bánásmód hatósági elemzésekkel és a töretlen bírói gyakorlattal összhangban a perbeli esettel kapcsolatban is megállapította azt, hogy a munkáltató működésével kapcsolatos vélemény, kritika megfogalmazása a munkavállaló részéről nem a diszkrimináció körében vizsgálendő. A felperes saját magatartására, mint védendő tulajdonságra való hivatkozása nem esett az Ebktv. védelme alá. Hozzátette, hogy felperes által hivatkozott más vélemény, akkor lenne az Ebktv. által védett tulajdonság, hogyha a felperes véleményével teljesen azonos véleményt megformáló személyek csoportját a felperes meg tudta volna határozni. A felperes, azonban nem erre hivatkozott, hanem arra, hogy az erkölcsi véleményének a kinyilvánítása miatt érte hátrány.

[38] Összességében ekörben tett felperesi előadásokat nem értékelhette a diszkrimináció körében, mivel indoklása szerint az előadottak nem tekinthetők a felperes személyiségéből fakadó olyan védett tulajdonságnak, amelyek meglete tárgyilagosan indokolható, általánosításra és csoportalakításra alkalmas és nem valószínűsítette sikerrel a védett tulajdonságát.

[39] A joggal való visszaélésre hivatkozás alapján is kiiktatta a feleket arról, hogy a felperesnek kellett bizonyítani az évről-évre romló teljesítményértékelések okozati összefüggését azzal, hogy a felperes jogviszonyának megszüntetésére kerüljön sor. Nem találta alaposnak a NAV tv.32/Y.§ (4) bekezdése alapján a felperesi állítást, hogy a 60% alatti teljesítmény jogviszony-megszüntetést von maga után. Rámutatott arra, hogy az „átlag alatti”

és „elfogadhatatlan” teljesítménykor - , amely 40% vagy az alatti teljesítményt jelent - soron kívüli minősítésnek van helye, amely eredménye alapján kerülhet sor a jogviszony megszüntetésére; bizonyítottság hiányában megalapozatlannak találta azt is, hogy a 2018 évi teljesítményértékelésével a munkáltató a felperes jogviszonyának megszüntetését kívánta előkészíteni, ugyanis „jó” teljesítményértékeléssel még csak soron kívüli minősítésre sem kerülhet sor, a jogviszony megszüntetésére ennek okán nincs lehetőség. Rögzítette azt is, hogy a felperes teljesítményétől független okból, bizalomvesztés miatt került sor a felmentésére. Mivel a teljesítményértékelés alapján a felperes 2016., 2017. és 2018. évben is „jó” minősítést ért el, azokban a százalékok csupán minimálisan csökkentek, ez érdemben nem hatott ki az összértékelésre. Megállapította, hogy a felperes által „prognosztizált” alkalmatlanná minősítés nem történt meg, továbbá a teljesítménye évről évre a lényegi összeredményt tekintve nem romlott. Mindezek alapján a törvényszék a felperes joggal való visszaélésre irányuló keresetét is megalapozatlannak értékelte.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[40] A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a keresetének megfelelő döntés meghozatalát kérte; másodlagosan kérte annak hatályon kívül helyezést és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását, az alperes perköltségben marasztalását.

[41] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete jogszabálysértő, mert a NAV tv. 32/Y. § (10) bekezdésében, az Ebktv. 8. § j) pontjában, az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében, a XV. cikk (1) bekezdésében, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 6. §-ban, 265. § (2) bekezdésében, 270. § (5) bekezdésében foglalt rendelkezésekbe ütközik. A felperes kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság az eredeti, teljesítményértékelés megsemmisítésére irányuló keresetének tárgyalását jogellenesen különítette el, amelyben a diszkrimináción kívül hivatkozott az alperes joggal való visszaélésére is, amelybe nem teljeskörűen emelte át a perben addig beszerzett bizonyítékokat. Azzal érvelt továbbá, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 6. §-ban foglaltakat, mert elzárta a bizonyítás lehetőségétől, a tanúk meghallgatása során akadályozta a kérdésfeltevéseit, a tanúkat irányított kérdésekkel befolyásolta; megsértette a Pp. 265. § (2) bekezdésében foglaltakat, mert az általa kért okirati bizonyítást nem rendelte el a felperes rendkívüli pszichológiai vizsgálata tekintetében; megsértette a Pp. 270. § (5) bekezdésében foglaltakat, amikor kizárta az egyéb perekben az alperes ellen keletkezett, e per tárgyát érintő, terhelő bizonyítékokat; megsértette az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésébe foglalt véleménynyilvánítás szabadságához fűződő jogát.

[42] Az elsőfokú ítélet indokolásában rögzített, teljesítményértékelés egyes vitatott pontjai megállapítását igyekezett cáfolni. Állította, hogy a tényállást nem megfelelőképpen tisztázta és a rendelkezésre álló bizonyítékokat nem megfelelően értékelte, ennek okán jogellenes következtetésekre jutott az alábbiak szerint:

Az a) esetben az alperes csak azt bizonyította, hogy a felesleges munkát teljesen értelmetlenül – 2 végrehajtó párost is kiküldve – elvégeztette, habár ez a végrehajtási eljárásban semmilyen szerepet nem játszott, lényegtelen körülmény volt.

A b) esetben a végrehajtási akta fedőlapja lett becsatolva, nem az aznapi feladatokat meghatározó „Információs lap”, ami bizonyítaná, hogy hová és milyen feladattal küldték ki. A becsatolt akta borítólapja utólag ráírt megjegyzést rögzít; az osztályvezető utólag érzékelte,

hogy a végrehajtó páros feladatkiírása rossz volt, ami nem a felperes hibája, hanem a koordinátoré, ezért 2018.november 16-án megismételte az eljárást. A hivatkozott „Információs lap” a megismételt eljárásra vonatkozik, nem pedig az eredetire; nem történt szakmai hiba.

A c) jelzésű esetben nem személy9 volt az eredeti ügygazda, aki az ügy érdemi előkészítéséért felelt, a nevére átszignált ügyről a kijárást napján szerzett tudomást. Az alperes az eredeti ügygazdát nem idézte tanúként. Arra hivatkozott, hogy tulajdonosi jogállás tisztázása nélkül a végrehajtónak nincs joga a helyszínen gépjárművet foglalni; annak tisztázása végett kereste meg az ügygazdát, hogy az 54 db gépjármű közül melyik áll az adós tulajdonában, ami foglalható. személy4 tanúvallomását arra vonatkozóan, hogy nem volt adós tulajdonában gépjármű vitatta, amelynek ellenbizonyítékát csatolta (információs lap jobb felső sarkában). személy7 – a lekérdezések hiányában – nem lehetett tisztában a gépjárművek tulajdonjogával, így azokra utasítást sem adhatott; az alperes csak hivatkozott egy állítólagos fizetési könnyítési kérelemre, amit nem csatolt be, ezért szerinte ilyen kérelem soha nem is létezett. Ebben az esetben azzal szembesült, hogy a számára átadott iratanyag és felettese utasítása között áthidalhatatlan ellentét van, emiatt megalapozottan feltételezte, hogy az adós gépjármű tulajdonát az alperes kimentette a foglalás alól. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a Kúria kötelezése ellenére ezt a pontot részletesen nem fejtette ki és nem indokolta. Abból a téves prekoncepcióból indul ki – amit a benyújtott információs lap is egyértelműen cáfol –, hogy a felperes szakmailag tévedett. A vezető megnyilvánulásait nem lehet tényként kezelni a valós tények mérlegelése nélkül, ugyanis az súlyos eljárásjogi és ítéleti hibát eredményez.

A d) ponttal kapcsolatban azzal érvelt, hogy számos esetben nem állt módjukban a saját akaratauk szerinti eljárási sorrendet kialakítani, amit a tanúk is megerősítettek; a 2 készpénzfoglalás elmaradása pedig semmilyen bizonyító erővel nem bír. A végrehajtóknak a készpénzfoglalás vagy egyéb eljárás elmaradását nem kellett az információs lapon feltüntetni, és indokolni; a végrehajtási eljárásokért mindkét eljáró végrehajtó azonos mértékben felel; a törvényszék iratellenesen következtetett arra, hogy a szakmai hibák és a mulasztások nagyobb részt a felperes terhére róhatóak.

[43] Állította, hogy személy5 és személy4 felettese nem szavazható tanúk. Kitért arra is, hogy személy13 nem volt beszélő viszonyban személy5sal, tehát semmilyen információt nem adhatott neki az egészségi állapotáról. személy14 igazgatóhelyettesnek pedig vizsgálatot kellett volna indítania, melyben az érintetteket meg kellett volna hallgatnia. A becsatolt feljegyzésben foglaltakat valótlannak tartotta, azokról feltételezte, hogy utólag készültek. Kifogásolta az elsőfokú ítéleti megállapítást, hogy elhamarkodottan, nem kellő megalapozottsággal és/vagy rosszindulattal tette meg a bejelentését személy5sal szemben; állította, hogy a panaszát a munkáltató szándékosan nem vizsgálta ki. A bejelentésének kérdésében az elsőfokú bíróságot is elfogultnak tartotta.

[44] személy8, személy10 és személy11 tanúk vallomása alkalmatlanságára hivatkozott a viselkedésének igazolására, és azt állította, hogy vallomásaik nem az ítélet indokolásában foglaltakat tükrözik, elfogultságukat a törvényszék nem engedte bizonyítani, nem engedett e körben kérdéseket feltenni.

[45] Az egyenlő bánásmód megsértésével kapcsolatban az elsőfokú bíróság ítélete konzekvens rendszerszintű kritikáját a mocskolódás szintjére törekszik lehúzni. Álláspontja szerint folyamatos zaklatás érte, mert felháborodásának adott hangot és kifejezte, hogy nem jól működik az a rendszer, ahol kormánytisztviselők büntetlenül tehetnek a bíróság előtt valótlan tartalmú nyilatkozatokat; ahol írástudatlan, lopással gyanúsítható, folyamatosan valótlan tényállításokat tevők dolgoznak, és ahol alkoholista protekcióval kormányhivatalnok lehet. A törvényszék megállapításával ellentétben nem a munkahellyel szemben fogalmazott

meg kritikát, hanem azzal a rendszerrel szemben, amely megengedi, hogy egy adófizetői pénzen fenntartott, állami hivatalt teletömhessenek feladatuk ellátására alkalmatlan személyekkel. Elismerte, hogy alapvetően szókimondó jellem, ez önazonossága (személyisége) elválaszthatatlan része, és e tulajdonság nem változtatható tetszőlegesen. Amint arra az elsőfokú ítélet indokolása is hivatkozik, az egyén megváltoztathatatlan – saját elhatározásától nem függő, többnyire eleve adott – tulajdonságain alapuló megkülönböztetés az, amely általánosságban tilos. Tekintettel arra, hogy a védett tulajdonságok felsorolása sem taxatív, ezért elsődlegesen a fenti körülményt kellett volna kifejtenie és vizsgálnia az törvényszéknek. Hivatkozása szerint azért érte hátrány, mert a véleményét elmondta. Fellebbezésében is hangsúlyozta, hogy az emberek különböző személyiségjegyekkel rendelkeznek, ezek közé tartozik a szókimondó mivolt is. A véleménynyilvánítás szabadságára, mint az egyik alapvető jogra hivatkozott; valamint arra, hogy senki sem szenvedhetne hátrányt azért, mert kritikát fogalmaz meg a rendszerrel kapcsolatban. Ha valaki egyszerűen csak kritikát fogalmaz meg az adott rendszerrel kapcsolatban, akkor nem lehetne azt a véleményt alkotni róla, hogy negatív személyiségjegyei miatt teszi, és ezért nem is lehetne vele szemben hátrányos megkülönböztetést alkalmazni.

[46] Vitatta, hogy a 60% alatti teljesítmény jogviszony megszüntetésével nem járhat. Szerinte nem azt kellett figyelembe venni a teljesítményértékelések rontása tekintetében, hogy 2016 és 2018 között milyen volt a minősítés, hanem azt, hogy adott tartományban hol helyezkedik el a teljesítményértékelés. Arra hivatkozott, hogy a „jó” felső szintjéről a „jó” aljára vitte le az értékelést a munkáltató a 2 év alatt, ami 15% mértékű csökkenést jelent és amennyiben ebben a tendenciában folytatódott volna az értékelések rontása úgy további 2 év múlva az értékelést 40% alá vitte volna alperes. A törvényszék alapos vizsgálatának elmaradása miatt nem lehetett volna megállapítani, hogy a teljesítményértékelés lerontása nem felperes jogviszonya megszüntetésének előkészítése. Ekörben kitért arra, hogy a jogviszony megszüntetése kapcsán eljárást kezdeményezett az Európai Bíróság előtt, amelynek eredményéről még nincs hivatalos tudomása.

[47] Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását, és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. A tárgyalási nyilatkozatában kiemelte, hogy a fellebbezés formai és tartalmi hiányosságokban szenved, a Kp. 100.§ (2) bekezdés b) pontja szerinti követelmények nem felel meg és ahhoz kapcsolódóan a jogi indokolása sem megfelelő. A felperes előadásaihoz jogszabálysértést nem társított, míg a NAV törvény 32/Y.§ (10) bekezdésére, illetőleg az Ebktv. 8.§ j) pontjára, mint jogszabályi rendelkezésekre való hivatkozásához kapcsolódóan nem tett előadást. A véleménynyilvánítás szabadságához kapcsolódó jogsérelmi előadás tekintetében sem helyezte azt a konkrét jogszabálysértések körébe a Kp. és Pp. követelményrendszerének megfelelően. Eljárási jogsérelmi állításait nem vezette le; az anyagi pervezetést, illetőleg a bizonyítás-értékelés szabályait nem hívta fel megsértett jogszabályi rendelkezésként és nem adta elő, hogy azokat az elsőfokú bíróság mennyiben és hogyan, milyen módon sértette meg az egyes kifogásolt pontok kapcsán.

[48] A fellebbezés egyes pontjaiban a teljesítményértékelést megalapozó kifogásokkal sem értett egyet. A c) eset kapcsán hangsúlyozta, hogy az ingófogalások elvégzésére a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 86. § szerint van lehetőség. Az ügygazda végrehajtó a járműnyilvántartásból történő foglalat az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. törvény (a továbbiakban: Avt.) 47. § alapján is lefolytathatja, azonban ez nem zárja ki a Vht. 86. § szerinti helyszíni foglalat lehetőségét. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján helyesen állapította meg, hogy a felperes kizárólag neki felróható szakmai hibát vétett.

[49] A d) pontban foglalt esettel összefüggésben azt emelte ki, hogy a felperes a készpénzfoglalás elmaradását nem indokolta semmilyen rendkívüli eseménnyel, így nem helytállóak a fellebbezésben felsorolt esetleges akadályozó körülmények. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok alapján helyesen jutott arra a következtetésre, hogy felperes részéről ismételt szakmai hiba történt; a kijáró végrehajtó feladata, hogy az általa kezelt ügyeket prioritizálja, és mindent megtegyen az eredményes végrehajtás érdekében; emiatt, ha a felperes egy készpénzfoglalást eredményező eljárást nem sorolt előrébb az általános ügyekhez képest, az szakmai hiányosságnak minősül. A felperes besorolásának megváltoztatására irányuló per jelen peres eljárás tárgyán kívül esik. Vitatta, hogy az alperes és személy⁵ arra hivatkozott volna, hogy a felperes egészségügyi állapotáról az osztályvezető személy¹³től kapott információt.

[50] Összességében egyetértett az elsőfokú ítélet indokolásának [69] pontjában foglaltakkal, amely alapján a törvényszék mind a négy esetben megállapította, hogy szakmai hiba történt. Az esetekkel kapcsolatban tett korábbi alperesi előadásokat továbbra is fenntartotta.

[51] Az egyenlő bánásmód megsértése kapcsán megismételte, hogy a felperes az Ebktv. 19.§ (1) bekezdés b) pontjában foglalt kötelezettségének nem tudott eleget tenni, nem valószínűsítette, hogy védett tulajdonsággal rendelkezne, így az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperesi előadások nem értékelhetők a diszkrimináció körében, és azok nem tekinthetők a felperes személyiségéből fakadó védett tulajdonságnak.

[52] A joggal való visszaélésre vonatkozó kifogásokkal összefüggésben a védiratában kifejtett teljesítményértékelés szabályozási hátterére utalt, melyből az elsőfokú bíróság is helyesen jutott arra a megállapításra, hogy nem alapos azon kereseti érvelés, hogy a 60 % alatti teljesítmény a jogviszony megszüntetését vonja maga után.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[53] A fellebbezés nem alapos.

[54] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 108. § (1) bekezdésében foglaltak alapján, a fent írtak alapján figyelembe vett fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között vizsgálta felül és az ügyet – a felperes kérelmére – tárgyaláson bírálta el.

[55] A másodfokú bíróság mindenekelőtt rögzíti, hogy a fellebbezésnek – tartalmát tekintve – meg kell felelnie a Kp. 100. § (2) bekezdés a) - c) pontjában foglaltaknak ahhoz, hogy a beadványt érdemben elbírálhassa a másodfokú bíróság. A Kp. 100. § (2) bekezdése alapján a fellebbezésnek tartalmaznia kell a fellebbezéssel támadott ítélet számát, a fellebbezést megalapozó jogszabálysértést, a jogszabályhely pontos megjelölésével, illetve azt a közzétett kúriai határozatot és annak azt a részét, amelytől az ítélet jogkérdésben eltér és a másodfokú bíróság döntésére vonatkozó határozott kérelmet, amely alapján a felperes számára a 15 napos fellebbezési határidő áll rendelkezésre. Az egységes kúriai joggyakorlat szerint a kötelező tartalmi elemek hiánya esetén a fellebbezés visszautasításának van helye (Kúria Kpkf.V.40.577/2021/2. – BHGY K-KJ-2021-647; Kpkf.V.40.494/2021/2. – BHGY K-KJ-2021-586). A fellebbező félnek – kétséget nem hagyó módon – a jogszabálysértést úgy

kell megjelölni, hogy ahhoz társuljon pontos jogszabályhely. E tekintetben (a fellebbezést megalapozó pontos jogszabálysértés megjelölése) hiánypótlásnak nincs helye. A perjogi szabályozás alapján tehát a fellebbezésben kell megjelölni azt a jogszabályhelyet, amellyel az elsőfokú bíróság ítélete ellentétes. A jogszabályhely szövegszerű, tartalmi körülírása - a jogszabályhely megjelölése hiányában - a fellebbezés érdemi elbírálását nem teszi lehetővé.

[56] A felperes fellebbezésében megsértett jogszabályként hivatkozott a NAV tv. 32/Y. § (10) bekezdésében, az Ebktv. 8. § j) pontjában, az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében, a XV. cikk (1) bekezdésében, a Pp. 6. §-ában, 265. § (2) bekezdésében, 270. § (5) bekezdésében foglalt rendelkezések megsértésére.

[57] Ezt meghaladóan további anyagi és eljárási jogszabálysértésre nem tért ki, ezért a Fővárosi Ítéltábla a megjelölt és tartalmában jogsérelmi kifogásokkal is körülírt anyagi- és eljárási jogszabálysértést vizsgálhatta. Bár a felperes az elsőfokú bíróság tényállás megállapítását megalapozó bizonyítékértékelést a bizonyítékok egyoldalú, nem teljeskörű figyelembevételére és okszerűtlen és iratellenes mérlegelési tevékenységére, a tanúk elfogultságára alapította, azonban jogszabálysértés (Kp. 78. §, Pp. 279. §, Pp. 346. §) megjelölése hiányában, néhány kivételtől [Pp. 6.§, 265.§ (2) bekezdés, 270. § (5) bekezdés] eltekintve elzárta a másodfokú bíróságot a bizonyítás eredményének mérlegelése és az erre vonatkozó ítélet tartalmában megjelenő jogi indokolás felülbírálatától. Hasonlóan az előbbiekhöz nem tehetett vizsgálat tárgyává az elsőfokú bíróság pártatlanságát és elfogultlanságát (Kp. 10. §) megkérdőjelező fellebbezési érveket. A felperes fellebbezésében nem jelölte meg és nem is nevesítette, hogy az ítélet a Kp. 10.§-ban, 78. §-ban, Pp.279.§-ban, Pp. 346.§-ban felsorolt rendelkezések közül melyiknek nem felelt meg, ezért a másodfokú bíróság ebben a körben, azaz a teljesítményértékelés egyes vitatott pontjai valóságát megalapozó egyes konkrét bizonyításértékelés jogszerűségét tekintve sem vizsgálódhatott.

[58] A Kp. szerinti perorvoslat lényege az, hogy a támadott határozat a fellebbező fél szerint a jogszabályoknak nem megfelelő, és mint ilyen jogsérelmet eredményez a perorvoslattal élő fél számára. A perorvoslat célja ezért a határozattal okozott jogsérelem orvoslása, a jogsértő, ezért sérelmes határozat felülbírlása útján. A Kp. 108.§ (1) bekezdésének megfelelően a jogszabálysértésnek jogszabályhely útján történő megjelölése jelöli ki a fellebbezés kereteit, vagyis azokat a korlátokat melyek között a másodfokú bíróság a fellebbezéssel támadott határozat jogszerűségét vizsgálni köteles. Ilyen keret hiányában a másodfokú bíróság nincs abban a helyzetben, hogy a támadott határozat jogszerűségét vizsgálja. A fellebbezésben az elsőfokú eljárásban megvalósult jogsértésre hivatkozás nem lehet általános, annak jogszabályi érvekkel alátámasztása kógens követelmény.

[59] A jogszabályhely megjelölése, ekként a felülbírlat kereteinek meghatározása a fellebbező fél kötelezettsége. A Kp. 2. § (2) bekezdésében foglalt tisztességes, koncentrált és költségtakarékos eljárás követelményéből sem vezethető le a bíróság olyan kötelezettsége, hogy a támadott határozat jogszerűségéről pusztán a fellebbezésben előadott indokok alapján a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely fél által történő megjelölése hiányában döntsön (Kúria Kpkf.X.38.049/2019/2.). Nem a bíróság feladata annak kitalálása, hogy a fellebbező fél mit sérelmez, mit kíván megfellebbezni és milyen okból (Kúria Kpkf.VI.39.905/2021/2.). A fellebbezésben jogszabályhely megjelölésének a jogszabálysértéssel összefüggésben kell megtörténnie, ez tölti ki ugyanis a fellebbezést tartalommal és jelöli ki egyúttal a felülbírlat kereteit. A Kp. 100.§ (2) bekezdés b) pontja értelmében a jogszabálysértést úgy kell megjelölni, hogy ahhoz társuljon pontos jogszabályhely, így a fellebbezés érdemi elbírálásának feltétele ezen tartalmi elem megléte.

[60] A felperes a NAV törvény 32/Y. § (10) bekezdése elsőfokú bíróság általi megsértését állító érvelése nyilvánvalóan alaptalan, mert az eredeti, teljesítményértékelés megsemmisítésére irányuló keresetének tárgyalása, és a diszkrimináción alapuló keresete

jogellenes elkülönítését, és az elkülönítés előtt beszerzett bizonyítékok figyelmen kívül hagyását sérelmezte. Miután a Kúria döntéseit követően elrendelt megismételt eljárásban a törvényszék az ügyek egyesítése folytán együttes tárgyalás és bizonyítás alapján járt el, döntése a kifogásolt alapon nem lehetett jogszabálysértő. A Kp. 86. § (1)-(2) bekezdése által előírt ítélet teljessége a megismételt eljárásban nem sérült, a felperes az ügyek egyesítését nem kifogásolta. Ekörben a megismételt eljárás megfelelt a Kúria Kf.VII.45.117/2021/8. számú iránymutatásának, a teljesítményértékelés támadott pontjainak megsemmisítését a keresetben foglalt jogalapokon, a sorrendiség betartásával vizsgálta az elsőfokú bíróság és azt döntésében a keresetet kimerítve elbírálta.

[61] A másodfokú bíróság a fellebbezés érdemét a fellebbezés és az ellenkérelem keretei között csupán az alábbi körben vizsgálhatta.

[62] A Pp. 6. §-ának sérelmét a felperes arra alapította, hogy a törvényszék elzárta a bizonyítás lehetőségétől, a tanúk meghallgatása során akadályozta a kérdésfeltevéseit, a tanúkat irányított kérdésekkel befolyásolta. A felperes e jogszabálysértés konkrét tartalmát fellebbezésében azzal indokolta, hogy a törvényszék nem engedte személy10-től megkérdezni, hogy becsületes embernek tartja-e magát, valamint személy11 elfoglaltságát sem engedte bizonyítani, és a tanúhoz kérdések feltevésétől elzárta, és a c) eset kapcsán az eredeti ügygazdát nem hallgatta meg. Ezzel összefüggésben a másodfokú bíróság emlékeztet arra, hogy az elsőfokú bíróságnak először a felperes 2018-as teljesítményértékelés keresettel érintett szöveges ténymegállapításai valóságtartalmára kellett a bizonyítást lefolytatnia; a bizonyítási érdeket a felekkel közölte, annak alapján pedig az alperes előterjesztette az okirati bizonyítékait és bizonyítási indítványait, azzal szemben a felperes is nyújtott be bizonyítékokat és indítványozott bizonyítást. A Kp. 78. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 276. §-ának megfelelően az elsőfokú bíróság feladata volt a perben a bizonyítás elrendelése vagy mellőzése és ennek keretében – helyesen – csak a per eldöntéséhez szükséges tények megállapítása végett rendelt el bizonyítást. A felek jogai között rögzíti a Pp. 278. § (3) bekezdése, hogy a bizonyításfelvételnél jelen lehetnek, azzal kapcsolatban észrevételeket, indítványokat tehetnek, kérdések feltevését indítványozhatják, továbbá, ha azt a bíróság engedélyezi számukra, közvetlenül is tehetnek fel kérdéseket a közreműködőknek. Ezzel összefüggésben a (4) bekezdés alapján a fél a bizonyítás foganatosítása során indítvány megtételére jogosult. Az indítvány teljesítését a bíróság azonban mellőzheti, ha azt a fél nem a Pp.-ben foglaltaknak megfelelően terjeszti elő, avagy a bizonyítás foganatosítása a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelen. Pp. 294. §-a követeli meg a tanú azonosítását, továbbá azt, hogy a tanútól meg kell kérdezni, hogy a felekkel milyen viszonyban van, nem elfoglalt-e. A törvény előírja, hogy mely körülményekre figyelemmel kell a tanú részletes meghallgatását lefolytatni, és hogy szembesítéssel kell megkísérelni az ellentétek tisztázását, ha a tanú vallomása ellentétes más tanúnak vagy a félnek az előadásával. A Pp. az alaki pervezetés szabályai között a 233. § (3) bekezdésében rendelkezik arról, hogy a tanács elnöke a felek és képviselőik kérelmére engedélyezi, hogy a meghallgatott személyhez közvetlenül kérdést intézhessenek. A kérdés megengedhetősége felől az elnök határoz. Ez a rendelkezés vonatkozik a tanú meghallgatására is, ami a tanúhoz intézett kérdések feltevésére is vonatkozik. A felperes fellebbezési kifogása kapcsán a másodfokú bíróság áttekintette a nevezett tanúvallomásokat rögzítő 2021. évi május 12. napján tartott tárgyalásról készült 10.K.702.320/2020/27. számú jegyzőkönyvet, mely alapján megállapítható, hogy a törvényszék a fentebb ismertetett bizonyítási eljárásra és a tanú meghallgatására vonatkozó követelményeknek maradéktalanul eleget tett. Rámutat a Fővárosi Ítéltábla arra, hogy a tanúnak nem a tényekről alkotott véleményére kíváncsi a bíróság, hanem arra, hogy milyen tényeket észlelt közvetlenül, illetve mely tényekről szerzett tudomást. A tanú a bizonyítandó releváns tényekkel kapcsolatban nyilatkozhat, a tanúvallomás hitelt érdemlősége bírói mérlegelés tárgyát képezi. A jogszabályi követelmények betartását mi sem igazolja jobban,

hogy a tanúvallomások fogatosítását követően a tárgyalási jegyzőkönyvbe foglaltan maga a felperes nyilatkozott arról, hogy mindenre kiterjedően megkérdezte a tanúkat és nyilatkoztatta őket az ellentmondásra is és a bírósági jegyzőkönyvek egyértelműen tartalmazzák az ellentmondásokat. Mindezek alapján a felperes által állított jogszabálysértés, a tanúk elfogultsága nem volt megállapítható. A c) esetben hiányolt tanúbizonyítással kapcsolatos kifogása körében nem jelölte meg a felperes, hogy mikor indítványozott, konkrétan nevesítve melyik tanú idézése maradt el; emiatt e fellebbezési jogsérelem sem felel meg a Kp.100.§ (2) bekezdése követelményének.

[63] A Pp. 265. § (2) bekezdésének megsértése kapcsán a felperes azt sérelmezte, hogy a törvényszék a kért okirati bizonyítást nem rendelte el a rendkívüli pszichológiai vizsgálata tekintetében; megsértette a Pp. 270. § (5) bekezdésében foglaltakat, amikor kizárta az egyéb perekben az alperes ellen keletkezett, e per tárgyát érintő, terhelő bizonyítékokat; megsértette az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdését, ezáltal a véleménynyilvánítás szabadságához fűződő jogát. A kifogásolt bizonyítás elrendelésének megsértésével összefüggésben a másodfokú bíróság hangsúlyozza, hogy a törvényszék a felperes ellenbizonyítás körében előterjesztett indítványa teljesítését jogszerűen mellőzhette, amennyiben a bizonyítás fogatosítását a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelennek ítélte. Az elsőfokú ítélet [100]-[101] bekezdésében megfelelő indokát adta a felperes rendkívüli pszichológiai vizsgálata mikénti értékelésének, azonban a felperes a Pp. 270. § (5) bekezdés sérelmével összefüggő konkrét bizonyítékok fellebbezésbéli tartalmi megjelölésével adós maradt, így ennek vizsgálatára a másodfokú bíróságnak nem volt lehetősége. A véleménynyilvánítás szabadsága sérelmére ugyan nem jogszabálysértés körében, hanem az Alaptörvényben rögzített alapjogsérelemként hivatkozott, amit a másodfokú bíróság az egyenlő bánásmód megsértése miatti hátrány körében tehetett vizsgálata tárgyává.

[64] A másodfokú bíróság az Ebktv. 8. § j) pontjának sérelmével összefüggésben egyetértett az elsőfokú döntéssel, arra figyelemmel a következőket hangsúlyozza.

[65] Az Ebktv. 8. § j) és t) pontja szerint közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt politikai vagy más véleménye, egyéb helyzete, tulajdonsága vagy jellemzője miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben lévő személy vagy csoport részesül, részesült vagy részesülne.

[66] Az Ebktv. 19. § (1) bekezdés b) pontja kimondja, hogy az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt indított eljárásokban a jogsérelmet szenvedett félnek kell valószínűsítienie, hogy a jogsérelmet szenvedő személy a jogsértéskor - ténylegesen vagy a jogsértő feltételezése szerint - rendelkezett a 8. §-ban meghatározott valamely tulajdonsággal. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése előírja, hogy az (1) bekezdésben foglaltak valószínűsítése esetén a másik felet terheli annak bizonyítása, hogy a) a jogsérelmet szenvedett fél által valószínűsített körülmények nem állnak fenn, vagy b) az egyenlő bánásmód követelményét megtartotta, illetve az adott jogviszony tekintetében nem volt köteles megtartani.

[67] A fenti jogszabályi rendelkezésekből a felek bizonyítási kötelezettsége levezethető. A felperesnek az Ebktv. 19. § (1) bekezdés b) pontja alapján először is azt kell valószínűsítienie, hogy ő személy szerint rendelkezik a 8. §-ban felsorolt valamely védett tulajdonsággal; megfelelő valószínűsítés esetén kell a másik félnek bizonyítania azt, hogy ő az egyenlő bánásmód követelményét megtartotta. Mindaddig tehát, amíg a védett tulajdonság fennállása nem nyer valószínűsítést, a jogsértés érdemi vizsgálatának nincs helye. Amint arra a Kúria a Kfv.III.37.615/2015/4. számú (BHGY K-KJ-2015-837) és Kfv.VI.37.986/2017/12. számú (BHGY K-KJ-2018-533) ítéletében is rámutatott, az Ebktv. általában olyan tulajdonságokat részesít védelemben, amelyek jellemzően veleszületett, állandó, az egyén által megváltoztathatatlan, avagy nehezen megváltoztatható tulajdonságok, mint például a

nem, borszín, anyanyelv, életkor, egészségi állapot, szexuális irányultság, vallási meggyőződés, stb. Ezek mind olyan, a személyiség lényegi vonásai, amelyek csoportképzésre alkalmasak, és amelyek előítélet alapjául szolgálhatnak. Az Ebktv. felsorolása nem taxatív, az „egyéb helyzet, tulajdonság vagy jellemző” értelmezése körében a tág értelmezés kizárt, az egyéb helyzetnek minősülő tulajdonságok, sajátosságok, élethelyzetek körét szűken kell értelmezni. A fentiek szerint tehát szó nincs arról, hogy az Ebktv. egy személy bármely tulajdonsága, helyzete alapján történő megkülönböztetését diszkriminációnak tekintené, és mint ilyen, védelemben részesítené.

[68] Az, hogy a felperes az alperesi munkáltatóval és a szervezettel szemben kritikai véleményt fogalmaz meg, nem tekinthető sem az Ebktv. 8. § j), sem a t) pontjában foglalt tulajdonságnak. A felperes egyéni véleménye nem minősül olyan tárgyilagosan igazolható tulajdonságnak, amely előítéletek alapjául szolgálna, az csoportképzésre alkalmatlan. Önmagában abból, hogy az alperes szervezetével, működésével a felperes elégedetlen, pusztán annyi következik, hogy a felperes és a munkáltató közötti nézeteltérés van, ami jogvitákat generált, de ez az egyéni helyzeten nem mutat túl, ezért védett tulajdonságnak nem minősül. A felperes és a munkahelyi felettesei vagy munkatársai közötti konfliktus még csak nincs is közvetlen összefüggésben az alperes működésével, így pusztán a felettesek, illetve munkatársak magatartásának sérelmezése, a felperes és munkatársai vagy felettesei közötti párbeszéd az Ebktv. szerinti védett tulajdonságot nem alapozták meg. A védett tulajdonság nem azonos az egyéni sérelemmel, az elszenvedett hátránnyal, azt mindig csak valamely csoporthoz viszonyítva, a vele azonos helyzetben lévőkhez képest lehet értelmezni. A felperes által előadottak azonban csak az ő, saját maga viszonylatában értelmezhető, a munkáltatóval, feletteseivel, illetve a munkatársaival fennálló vitája, és a róluk alkotott véleményének közzlése, kinyilvánítása csak rá és másra nem jellemző, az ő helyzete - bármennyire is sérelmesnek tartja - általánosításra nem alkalmas, társadalmi előítéletek alapjául nem szolgál. A másodfokú bíróság szerint ezért az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes az Ebktv. által védett tulajdonság fennállását nem tudta valószínűsíteni, így a jogsérelem, illetve ezzel összefüggésben a védett tulajdonság és a bekövetkezett hátrány közötti ok-okozati összefüggés vizsgálatára már nem kerülhetett sor.

[69] A felperes véleménynyilvánítása miatti munkáltatói megtorlásra, mint joggal való visszaélésszerű magatartásra nem hivatkozott sem az első-, sem a másodfokú bíróság előtt, emiatt annak vizsgálatára helyesen nem került/kerülhet sor. Az elsőfokú bíróság joggal való visszaélés körében kifejtett indokainak cáfolatát a felperes jogszabálysértéssel nem támasztotta alá, ezért azt a fellebbezési eljárásban sem lehetett felülbírálni.

[70] A Fővárosi Ítéltábla végül összességében szükségesnek tartja kiemelni, hogy a Kúria Kf.III.45.162/2022/7. számú végzésének iránymutatása szerinti bizonyítási eljárás lefolytatása eredményeként az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban indokolási kötelezettségének eleget tett; a teljesítményértékelés ténymegállapításai kapcsán az elsőfokú bíróság a bizonyítási kötelezettséget helyesen telepítette az alperes érdekkörébe: a perben az alperes bizonyíthatta a teljesítményértékelés keresettel támadott megállapításai valóságtartalmát. Az alperes a teljesítményértékelés egyes pontjai valóságát alátámasztandó konkrét esetekkel igazolta és konkrét bizonyítékokat terjesztett elő (iratok, tanúvallomások), amelyeket a felperes tételesen igyekezett cáfolni. Az elsőfokú bíróság feladata volt ezen konkrét eseteket értékelni, és azok alapján a teljesítményértékelés megállapításainak valóságtartalmát valamennyi bizonyíték együttes mérlegelésével feltárni, ellenőrizni. Mindez a szabad bizonyítás elvén alapult; az eljárás során célratorően és határozottan, a vitatott kérdések tisztázására vonatkozóan hívta fel a feleket nyilatkozataik megtételére; az indítványozottak szerint lefolytatott bizonyítási eljárás alapján pedig a bizonyítékok mérlegelését elvégezte, a szükségtelennek tartott további bizonyítást mellőzte. Ennek során

pedig helyes sorrendben vizsgálta a teljesítményértékelés vizsgálható megállapításainak tételes jogszabályba ütközését, majd annak hiányában az alperes hátrányos megkülönböztetését, illetve joggal való visszaélését állító felperesi érveket, és tévedés nélkül telepítette az egyéb helyzetére vonatkozó megjelölési-, valószínűsítési kötelezettséget és bizonyítási érdeket, és terhet ennek kapcsán a felperesre, valamint a bizonyítatlanság jogkövetkezményét is helyesen vont le. A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállás szabad megállapításának elve sérelme nélkül folytatta le a közigazgatási pert, amely során a felek előadását, a csatolt iratokat, a tanúvallomásokat, mint bizonyítékokat vette figyelembe és azokat összességében értékelve állapította meg a tényállást. A másodfokú bíróság, miután a felperes által megjelölt jogszabálysértéseket nem állapította meg, és az elsőfokú bíróság bizonyíték-értékelési (mérlegelési) tevékenységét a fentiekben túlmenően nem vizsgálhatta felül, ezért az elsőfokú ítéletet nem találta jogszabálysértőnek; emiatt a fellebbezés nem vezetett eredményre; mindezt az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 109. § (1) bekezdés alapján helybenhagyta.

[71] Az alperes a másodfokú eljárásban is perköltséget számított fel, amit a pernyertessége folytán a felperes köteles megtéríteni a Kp. 99. § (3) bekezdése és 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdésének megfelelően. A perköltség összegét a Fővárosi Ítéltábla 12 munkaóra, valamint a tárgyaláson való részvétel és a sérelemdíj, mint figyelembevehető pertárgyérték alapján 72.000 forintban határozta meg, mert az tekinthető az elvégzett jogi munkával arányban állónak a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 4. §-a és 3. § (1)-(6) bekezdése szerint.

[72] A felperes munkavállalói költségkedvezménye folytán menetsül az illetékfizetési kötelezettség alól, ezért a feljegyzett, az Itv. 39.§ (1) bekezdése szerinti illetékalap után az Itv. 46. § (1) bekezdés szerint számított 88.000 forint fellebbezési eljárási illetéket a Kp. 99. § (3) bekezdése és 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 95.§ (1) bekezdés c) pontja, és a Pp. 102.§ (6) bekezdésére figyelemmel az állam viseli.

[73] Az ítélet ellen fellebbezésnek a Kp. 99. § (1) bekezdése szerint nincs helye.

Záró rész

Budapest, 2024. június 19.

dr. Robotka Imre s.k.	dr. Stumpf-Rádai Ágota s.k.	dr. Drávecz Gyöngyvér s.k.	Margit
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró	